

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖ JA MUUT SÄÄTIÖT METSIÄ SUOJELEMASSA

Ari-Pekka Auvinen
Miten suojella metsäluontoa? -webinaari 19.5.2021

Kuka puhuu?

Tutkija, SYKE

- Kansallisen
biodiversiteettityöryhmän
asiantuntijasihteeri

Suojeluasiantuntija,

Luonnonperintösäätiö

- Pohjois-Suomen kohteet

Varapuheenjohtaja,

Pohjois-Pohjanmaan

lintutieteellinen yhdistys

- rengastaja vuodesta 1995

Kuva: Harri Tarvainen

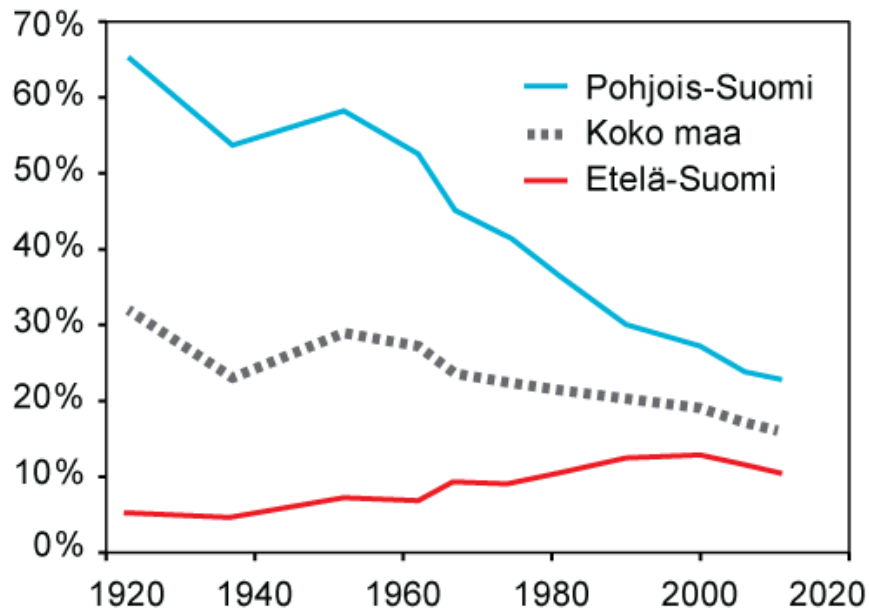
A close-up photograph of a tree trunk with a wooden plaque embedded in it. The plaque is rectangular and contains carved text in a stylized, possibly historical or regional script. The tree bark is rough and textured, with some lichen visible. A red horizontal band is overlaid on the top part of the image, containing white text.

Vanhojen puiden ja metsien vähyys on yksi metsälajien uhanalaisuuden suurimpia syitä

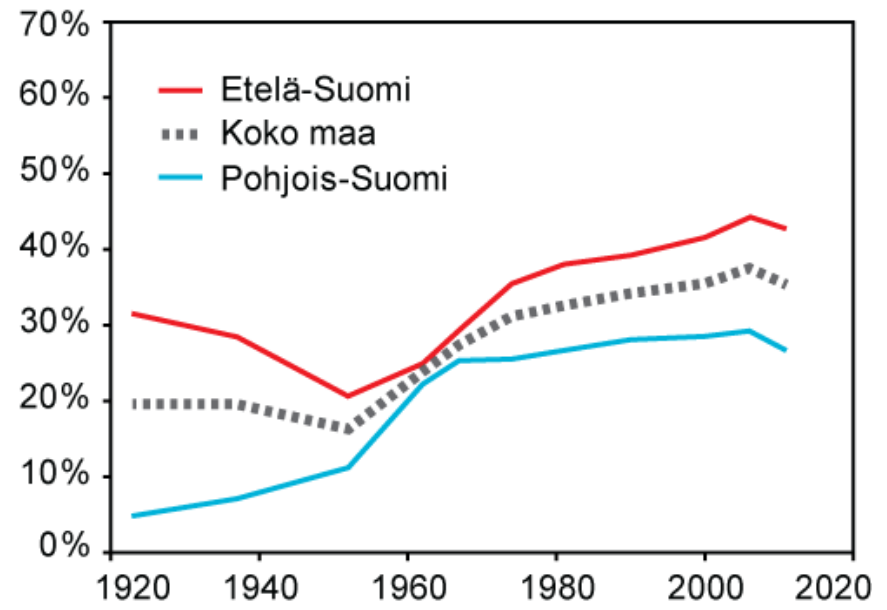
Tumperi, Kuusamo

IKÄRAKENNE

A) Yli 100-vuotiaat metsät

B) Alle 40-vuotiaat metsät

Lähde: Luonnonvarakeskus

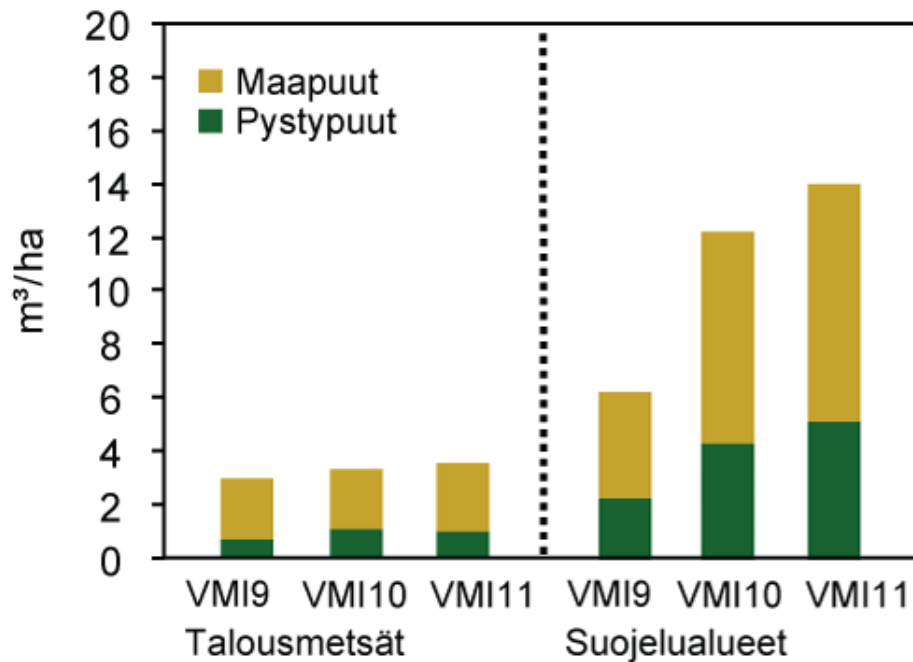

Suomessa on 4 000–5 000 lahoppuusta riippuvaista lajia

Itäkangas, Pudasjärvi

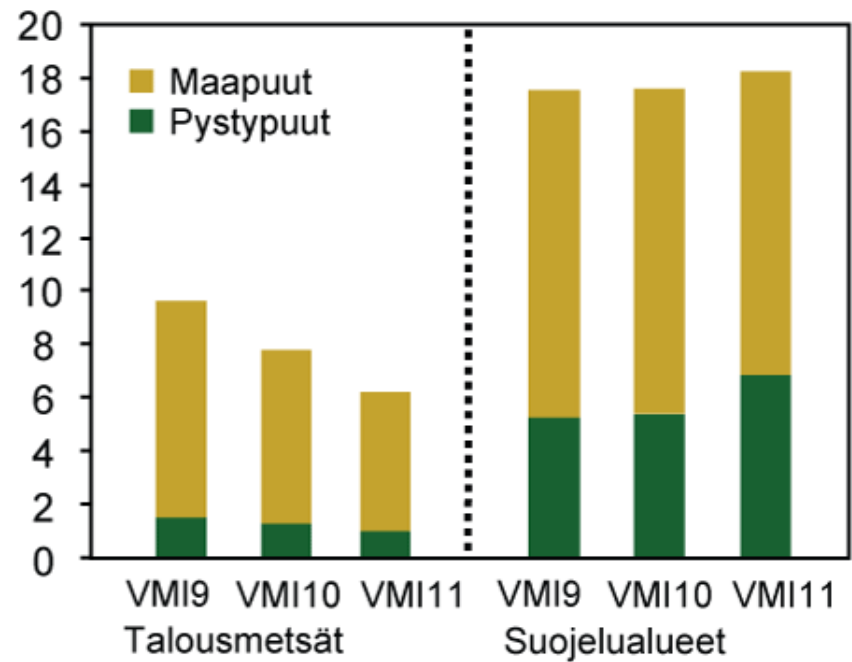
LAHOPUU

A) Etelä-Suomi

VMI9 = Valtakunnan metsien inventointi 1996–2003

B) Pohjois-Suomi

VMI10 = 2004–2008

VMI11 = 2009–2013

A photograph of a forest floor covered in vibrant green ferns. In the background, several vertical tree trunks are visible, slightly out of focus. The lighting is bright and natural, suggesting a sunny day. The overall scene is a dense, healthy forest.

SÄÄTIÖT METSIEN SUOJELIJOINA

Tiitiäisenmetsä, Ylöjärvi

Luonnonperintösäätiö, 128 aluetta, 3 225 hehtaaria

Koneen Säätiö, 3 aluetta, 1 598 hehtaaria

Suomen Luonnonsuojelun Säätiö, 3 aluetta, 232 hehtaaria

Päijänteen Luonnonperintösäätiö, 10 aluetta, 216 hehtaaria

Salon luonnonmetsäsäätiö, 6 aluetta, 20 hehtaaria

Helsinki Foundation, 1 alue, 8 hehtaaria

[Apurahojen verkkopalvelu](#)

KONEEN SÄÄTIÖ

[Apurahat](#) ▼ [Saaren kartanon residenssi](#) ▼ [Lauttasaaren kartano](#) ▼ [Ajankohtaista](#) ▼ [Meistä](#) ▼ [Yhteystiedot](#) ▼

UUTISET | 01.03.2021

Sanginjoen metsäkauppa toteutui – Metsien suojeluun tarvitaan kaikkia suomalaisia luontokadon pysäyttämiseksi

Koneen Säätiö on ostanut tänään maanantaina 1. maaliskuuta Oulun kaupungilta Sanginjoen ulkometsän alueen, jonka säätiö lahjoittaa Suomen valtiolle suojeltavaksi. Säätiön toiveena on, että suojelualueesta tehdään kansallispuisto. Lisäksi säätiö toivoo valtion suojelevan toisen vastaavan kokoisen alueen hallitusohjelmaan kirjatun Luontolahja Suomelle -periaatteen mukaisesti, jolloin suojeltava metsäalue kaksinkertaistuisi.

Kuva: Ari-Pekka Auvinen

”Kiinnitämme Koneen Säätiössä huomiota kestävyyyteen sanan täydessä merkityksessä; haluamme toimia vastuullisesti niin ihmisiä, muita lajeja kuin ympäristöä kohtaan. Ihminen on osa maapallon monimuotoista elämää ja sivistyksellinen hyvinvointimme on riippuvainen koko elonkirjosta. Sanginjoen metsän suojeleminen on yksi teko monimuotoisen luonnon säilyttämiseksi Suomessa, ja sen taustalla on paikallisten luontoaktiivien väsymätön työ näiden samojen arvojen puolesta”, toteaa Koneen Säätiön johtaja **Ulla Tuomarila**.

Upea aapasuo suojelualueeksi – Kivisuo on suurin Helmi-ohjelmassa suojeltu suo

Ympäristöministeriö 21.9.2020 11.00

TIEDOTE

Laaja ja luontoarvoiltaan arvokas Kivisuo Muhoksella on tänään suojeltu soidensuojelualueeksi. Suojelupäätös toteuttaa Helmi-elinympäristöohjelman soidensuojelun tavoitteita ja on suurin Helmi-ohjelmassa suojeltu alue. Alueen pinta-ala on noin 614 hehtaaria. Sopimuksen alueesta tekivät Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Osuuskunta Lumimuutos.

Ympäristöministeriö Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Osuuskunta Lumimuutos tiedottavat.

”Kivisuo on luontoarvoiltaan erittäin arvokas suoalue ja tähän mennessä suurin yksittäinen Helmi-ohjelmassa suojeltu kohde. Uudella Helmi-ohjelmalla pureudumme Suomen luonnon köyhtymisen juurisyyhyyn, eli elinympäristöjen vähenemiseen ja laadun heikkenemiseen. Luontokadon pysäyttäminen vaatii juuri tällaisia tekoja,” sanoo ympäristö- ja ilmastoministeri **Krista Mikkonen**.

Kivisuon luonnonsuojelualueen perusti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voittoa tavoittelemattoman Osuuskunta Lumimuutoksen hakemuksesta. Uuden suojelualueen pinta-ala on noin 614 hehtaaria. Kivisuon alueelle on aiemmin perustettuna neljä yksityistä luonnonsuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala on noin 293 hehtaaria, joten uuden suojelualueen perustamisen seurauksena Kivisuolla on jo yli 900 hehtaaria suojeltua suoluontoa.

Kivisuolla arvokkaita elinympäristöjä ja runsaasti lajeja

Kivisuo on laaja yhtenäinen aapasuokokonaisuus, joka on valtavan Muhoksen suokokonaisuuden kaakkoisin osa. Kivisuolla esiintyy monipuolinen valikoima arvokkaita elinympäristöjä (ruohoiset suot, vähäpuuistiset suot, metsäsaarekkeet) ja näiden vaihteluisuuyhdykkeitä sekä runsaasti arvokkaiden lajien esiintymiä. Kivisuo edustaa monipuolisesti Pohjanmaan laajoilla aapasoilla tavattavaa suokasvillisuutta. Maisemallisesti Kivisuon avosoiden ja metsäsaarekkaiden muodostama laaja avoin maisema on vaikuttava; avointa maisemaa avautuu pisimmillään 3 - 4 kilometriä avosualueiden yli. Linnustoseelvityksessä alue on todettu pesimälinnustoltaan vaitakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi.

Osuuskunta Lumimuutos

Osuuskunta Lumimuutos on ympäristö- ja tutkimusjärjestö, joka toimii Suomessa, Alaskassa, Kanadassa, Grönlannissa sekä Siperiassa. Landscape Rewilding -ennallistamisohjelma perustettiin 2018 ja kattaa ensimmäisen kahden vuoden aikana noin 1330 hehtaaria, sekä valuma-aluekunnostuksia vaikutusalueeltaan n. 26.000 hehtaarilla ympäri Suomea yli 20 kohteella. Osuuskunta Lumimuutos toteuttaa viidessä maassa toimivaa Landscape Rewilding -ennallistamisohjelmaa. Landscape Rewilding on mittava, uusi yksityismaiden ennallistustoimi koko valtakunnan alueella. Kivisuo on ohjelman isoin yksittäinen kohde.

ILKKA HANSKIN LUONTOVERKKO

on Kaakkois-Suomeen Virolahdelle
perustettu yksittäisistä luonnonsuojelualueista koostuva
kokonaisuus. Luonnonsuojelualueet sijoittuvat maa- ja
metsätalouden lomaan - näin Virolahdelle muodostuu
systeemi, missä sekä ihmiset että luonto ovat
elinkelpoisia ja hyvinvoivia.

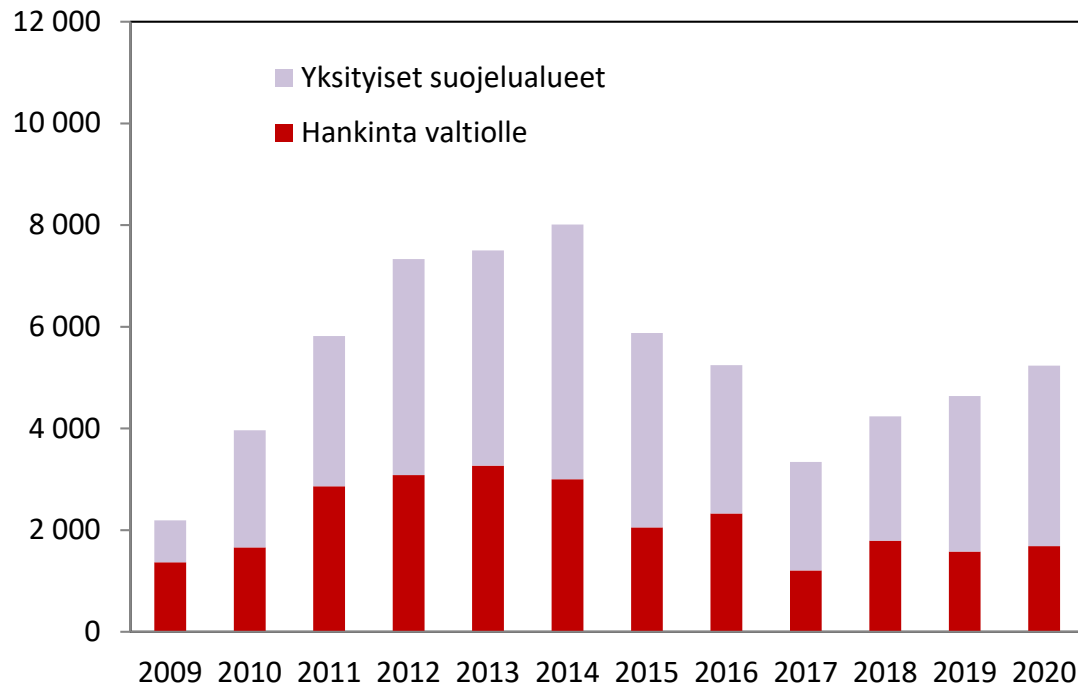
LUE LISÄÄ

8 aluetta, n. 69 hehtaaria

> Yht. reilu 6 000 hehtaaria

”METSO-ohjelman ylimääräinen vuosi”

METSO-ohjelman puitteissa suojellut alueet (ha) vuosittain

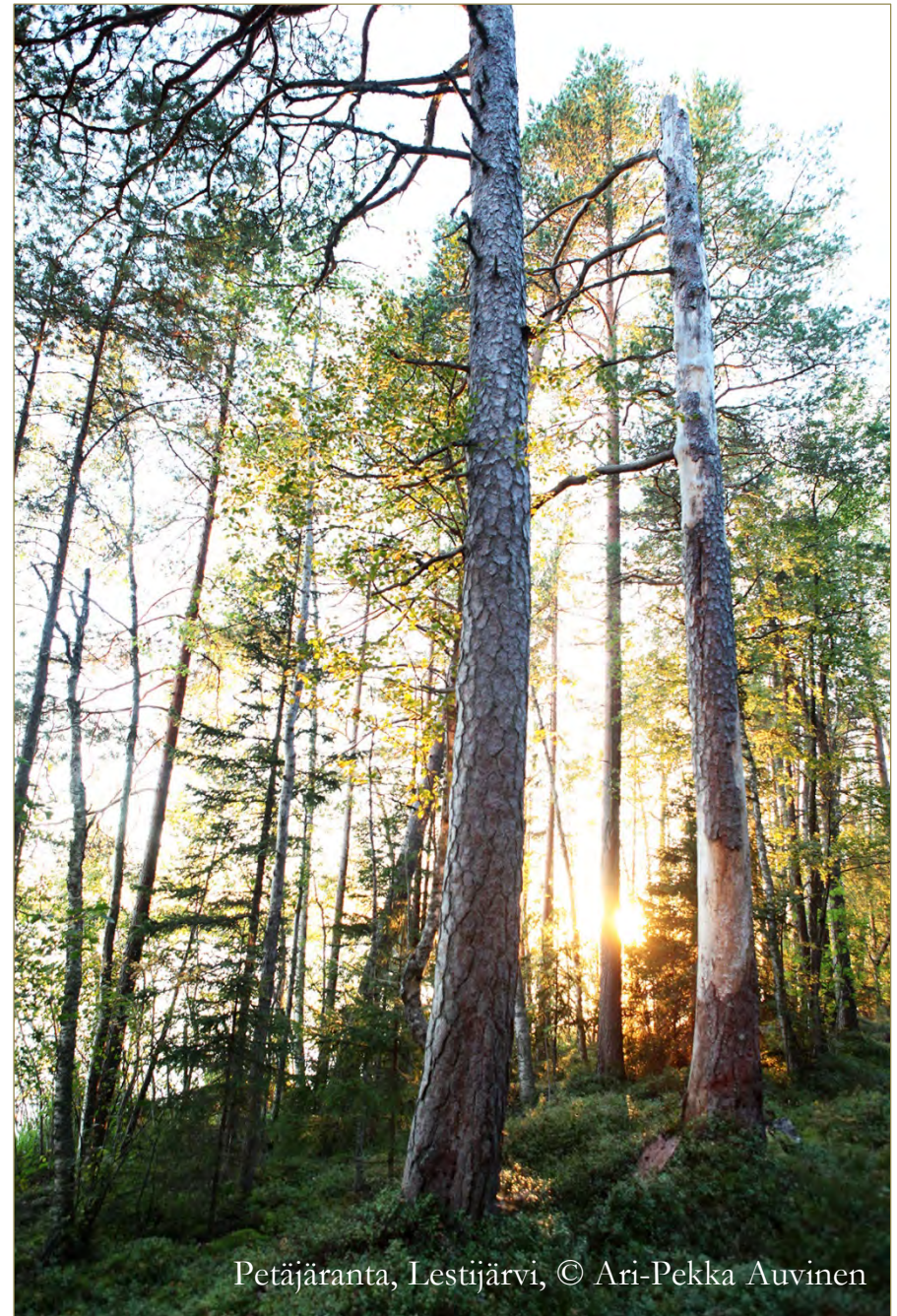
Kettukangas, Haapavesi © Ari-Pekka Auvinen

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖ

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖ

- perustettu vuonna 1995
- suojelee Suomen luontoa; ensisijaisesti metsiä, mutta myös soita ja muita uhanalaisia elinympäristöjä
- hankkii lahjoitusvaroin omistukseensa luonnonalueita ja rauhoittaa ne pysyvästi luonnonsuojelulailla
- lähtökohtaisesti samat kriteerit kuin METSO-ohjelmassa, mutta mahdollisuus harkita vapaammin (kaikki elinympäristöt, kulttuuriarvot, tarjouskilpailutilanteet jne.

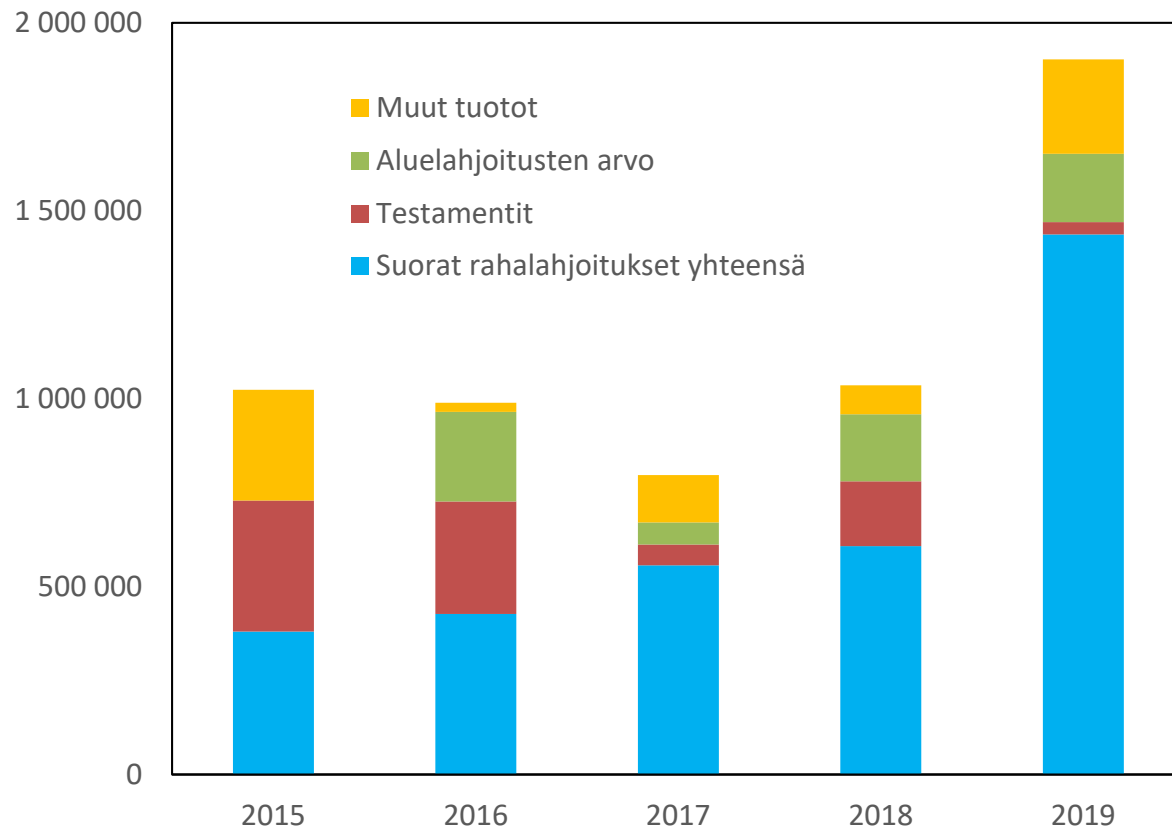
Petäjärinta, Lestijärvi, © Ari-Pekka Auvinen

LUONTOA SUOJELLAAN LAHJOITUSVAROIN

Luonnonperintösäätiön toiminta perustuu yksityisiin lahjoituksiin.

- ✓ säännölliset tukijat eli kummit, metsäpalan ostaminen tai antaminen lahjana (metsälahjakortit), merkkipäivä- ja muistokeräykset
 - ✓ verkkokaupasta ostaminen moninkertaistunut viiden viime vuoden aikana
 - ✓ puolet alle 500 euron lahjoituksia (v. 2019)
-
- testamenttilahjoitukset vaihtelevat vuosittain
 - metsäalueita myös suoraan lahjoituksena
 - yritysten osallistuminen voimakkaassa kasvussa

Luonnonperintösäätiön tuottojen kehitys 2015–2019 (€)

VAROJEN KÄYTTÖ

- säätiölle lahjoitetut varat käytetään mahdollisimman täysimääräisesti suojeltavien alueiden ostoon (hallinnon osuus 17 % kuluista)
- toiminta on selkeää ja konkreettista: etsimme, ostamme ja suojelemme.
- lahjoittaja näkee lahjoitustensa tuloksena suojellun metsäpinta-alan kasvun.
- metsäomaisuuden hankinta-arvo 10,0 milj. € (toukokuussa 2021)

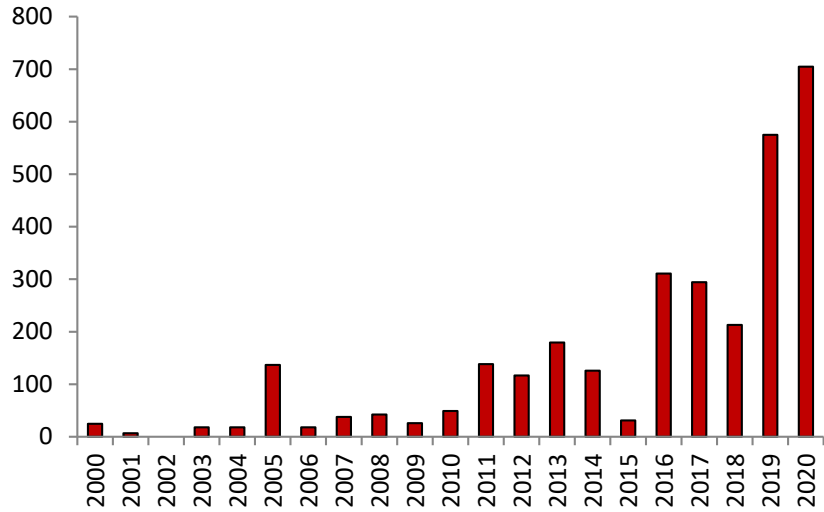
Kullerolehto, Hollola, © Ari-Pekka Auvinen

SUOJELLUT ALUEET:

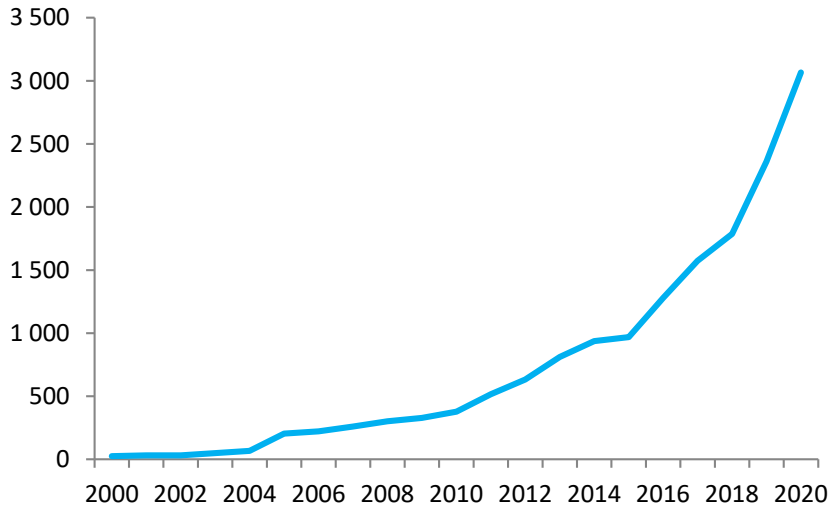
IVALOSTA PORVOOSEEN, KUSTAVISTA ILOMANTSIIN

Vuosittainen suojelupinta-ala (ha)

Kumulatiivinen suojelupinta-ala (ha)

Losonvaara, Sotkamo, 65 hehtaaria

- akuutin hakkuu-uhan alla loppuvuodesta 2018 (UPM > Forest Holding Finland)
- valtio maksoi suojelukorvauksen 124 hehtaarista ja Luonnonperintösäätiö osti loput
- yhteensä Losonvaaran vaaranlakikuusikkoon muodostui 640 hehtaarin suojelualue

Kukkialehto, Pälkäne, 22 hehtaaria

- julkisesti myynnissä joulun alla 2018
- ELY ei ehtinyt reagoida, mutta maksoi myöhemmin METSO-korvauksen
- arvokkaan Takkulan lehmuslehdon ympärillä > aktiivinen hoito lehtona?

Aarnivalkea-Kivisuo, Kuusamo, 170 hehtaaria

- ensimmäinen osa ostettu Metsähallitukselta 2013
- laajennettu kolmella yksityismaalla 2016 ja 2019
- naapurimaanomistajana Kuusamon kaupunki > neuvottelut käynnissä

Vaarinmetsä, Kokkola, 4 hehtaaria

- perikunta halusi suojella isoisälle rakkaan metsän
- kauppa 2/3 käyvästä hinnasta
- tavoitteena laajentaa myöhemmin, mutta maisema voimakkaasti käsitelty

Kehitettävää

- miten varautua voimakkaaseen kasvuun?
- myyjien verotuskohtelu
- yhteistyössä hyödyntämätöntä potentiaalia (muut säätiöt, MTK?)
- luonto- ja hiilikompensaatiolle olisi kysyntää, kunhan vain olisi säännöt ja järjestelmä
- yritysten osallistuminen hakee muotoaan
- alueiden ennallistaminen ja hoito (HELMI-ohjelma, Hiilipörssi?)

PELIMETSÄ

10tons

Bad Crane

Bugbyte

Colossal Order

Cornfox &
Brothers

Critical Force

Dazzle Rocks

Fingersoft

Futureplay

Kuusama

Matchmade

Metacore

MyGamez

Next Games

Secret Exit

Seriously

Small Giant
Games

Supercell

Superplus
Games

Tree Men
Games

Two Men and a
Dog

Ubisoft
RedLynx

Haravaan nojaa Henna-Riikka Muikkula ja heinähankoa käyttää tottuneesti Anja Henttunen.

Nauruniemen niittotalkoissa jatkettiin tärkeää kulttuuriperintöä

Laura Heikkinen

Luontoarvoiltaan ja kulttuuri-perinnöltään arvokasta Nauruniemen tulvanittyytä kunnostettiin kaksi viikkoa sitten Auholla lauantaina talkoovierin. Talkoiden myötä alueelta poistettiin ylimääräistä puustoa ja siellä niitettiin tiettävistä ensimmäistä kertaa vuoden 1961 jälkeen.

Tapahtuman järjestämisestä vastasi Luonnonperintösäätiö, joka osti Pirttijoen varressa sijaitsevan Nauruniemen viime syksynä.

Talkot toteuttanut Luonnonperintösäätiön suojeluasiantuntija Ari-Pekka Auvinen kertoi, että perinnemaisemityypeistä tulvanittyytön arviointi äärimmäisen uhanalaiseksi. Kun niittyyä hoidetaan niittämällä, taataan se, ettei mikään laji pääse valta-asemaan, vaan niitty pysyy lajistoltaan monimuotoisena. - Tällaiset vanhat niitty- ja laidunnuskulttuuriin liittyvät kohteet ovat luonnonseurannan kannalta hyvin merkittäviä. Perinnemaisemat ovat Suomessa metsien jälkeen uhanalaisten lajien toiseksi tärkein elinympäristö, Auvinen huomautti.

Perinteiset niityt ovat hävinneet hiljalleen Suomessa, kun paikallinen niittokulttuuri

on hiipunut ja niittoaueudet ovat sen myötä päässeet kasvamaan umpeen. Auvinen mukaan Nauruniemellä tältä on osittain välttytty siitä syystä, että Pirttijoki tulvi säännöllisesti.

- Nauruniemelle nousee tulva niin, että puustoa ei ole tietyiltä osin pystynyt kasvamaan, vaan siinä on vielä niittymäisyttä jäljellä.

Talkoissa tehdyllä puuston poistamisella Nauruniemen aluetta pyrittiinkin saamaan vielä enemmän niittymäisen avoimeksi. Niittämällä puolestaan jatkettiin samalla myös kulttuuriperintöä, jonka ylläpitämistä Auvinen piti yhtä lailla tärkeänä. Hän toteaa, että Nauruniemen kaltaisten niittyjen niittäminen on mahdollistanut aikomaan sen, että ihmiset ovat kyenneet asettumaan aloilleen.

- Silloin oli oltava jokin paikka, josta heinää on haettava karjalle. Pirttijoen varrella on ollut tasaiset hyvät niittymaot, ja siellä on pystynyt kulkemaan veneellä. Se on myös Puolangan ja Kaimuun seudun asutushistoriaan liittyen merkittävä paikka.

Talkoista perinne myös paikallisille

Kaksi viikkoa sitten lauantaina järjestettyihin talkoi-

siin osallistui kymmenkunta henkeä, joista kaikki olivat saapuneet Puolangalle Pohjois-Pohjanmaan alueelta. Ari-Pekka Auvinen kertoi, että yleisiä talkoita ei ajakaan vielä tässä vaiheessa pidetty, koska Nauruniemen on tällä hetkellä vaikea päästä ja talkoissa tehtävä työ oli ollut varsin raskasta.

- Sanotaanki, ettei se ollut sellainen kevyen sunnuntaitalkoilun kohde. Kymmenen rutiinoinen työtehtävä avulla saatiin hyvin asioita aikaiseksi. Tavoitteena on, että niitty pysyisi avoimena ja sitä niitettäisiin säännönmukaisesti.

Nauruniemi on valittu mukaan ympäristöministeriön ylläpitämään Helmi-ympäristöohjelmaan, jolla tuetaan kunnostus- ja hoitotoimenpiteitä monimuotoisen luonnon suojelemiseksi. Ari-Pekka Auvinen kertoi, että Nauruniemellä tullaankin kunnostamaan myös Helmi-ohjelman puitteissa. Tarkoituksena on, että niittytalkoista muodostuisi perinne, johon voisivat ottaa osaa paikalliset ja muut halukkaat.

- Tietenkin olisi mahtava saada paikallisia ihmisiä myös mukaan ja innostumaan tästä. Nauruniemi on nyt vähän hankalasti saavutettavissa,

niin ollaan mietitty, että saataisiinko lähimmältä metsäautotieltä tehtyä vaikka pitköspuupolku Pirttijoen varteen ja sinne Luonnonperintösäätiön suostune, jota ihmismet voisivat käyttää. Me toivomme, että ihmiset kävisivät sitä paikkaa katsomassa, Auvinen toteaa.

Suunnitteilla on myös mahdollisesti perinteikkään ladon

rakentaminen Nauruniemen, sillä Luonnonperintösäätiön omistamalla alueella on kolme vanhaa, nyt jo romahtanutta latoa. Auvinen pohti, että lato voisi toimia tulevaisuudessa talkoovierien tukikohtana.

- Se olisi hyvä myös maisemallisesti ja perinteen säilyttämisen kannalta. Minusta tässä hankkeessa yhdisty-

hienosti sekä luonnon että kulttuurin perintö. Ei se ole aina niin, että ihmisten toimet ja luontoarvot ovat ristiriidassa. Tässä tapauksessa luonnon ja ihmisen yhteiselo on tuottanut hyvin rikkaan elinympäristön, jota yrittää nyt elvyttää, Ari-Pekka Auvinen toteaa.

- Se olisi hyvä myös maisemallisesti ja perinteen säilyttämisen kannalta. Minusta tässä hankkeessa yhdisty-

Ari-Pekka Auvinen

Nauruniemen talkoissa oli kovasta työstä ja ajoittaisesta sateesta huolimatta hymy herksä. Kuvassa Markku Paso ja Jorma Aalto.

Pian riekkokin voi palata tänne

Luonnonperintösäätiö osti Otanmäen Syväjoensalolta lisää maata ja ennallisti kokonaisuuden.

Marjatta Kurvinen

● Luonnonperintösäätiö on hankkinut metsäyhtiö Tornatorilta reilun kymmenen hehtaarin lisäosan Kajaanin Otanmäessä sijaitsevaan Syväjoensalon suojelualueeseensa. Samalla suojeltu ala nousi 50 hehtaariin.

Suojelualue koostuu alueen koillislaidalla virtaavaa Syväjokea kohti viettävistä soista ja niitä kirjovista metsäsaarekkeista.

Alue on ojitettu vuosikymmeniä sitten, mutta ojitukset eivät ole juuri lisänneet metsänkasvua. Sen sijaan ne ovat lisänneet vesistökuormitusta Syväjokeen, heikentäneet alueen suoluontoa ja pienentäneet suoturpeeseen kertynyttä hiilivarastoa, kertoo Luonnonperintösäätiö tiedotteessaan.

Luonnonperintösäätiö hankkii lahjoitusvaroin arvokkaita luonnonalueita suojeltavaksi. Kauppa Tornatorin kanssa mahdollisti alueen ennallistamisen järkevänä kokonaisuutena. Syväjoensalo on myös Suomen luonnonsuojeluliiton Hiilipörssin ennallistamiskohde.

–Syväjoensalolla saimme merkittäviä tuloksia nopeasti. Alueen

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖ

LISÄOSAN hankkimisen avulla alue saatiin ennallistettua järkevänä kokonaisuutena. Syväjoensalon soista osa on ollut lettorämeitä.

ojat olivat hyvin tukittavissa, ja rinnettä pitkin valuva ylimääräinen vesi voitiin ohjata alkuperäisiin luonnonpurouomiin. Syväjoensalon voidaan ennustaa elpyvän hiiltä sitovaksi, vettä suodattavaksi ja luonnoiltaan monipuoliseksi ekosysteemiksi hyvinkin pian,

kertoo Hiilipörssin asiantuntija **Risto Sulkava** tiedotteessa.

Paatsamien ja katajien värillä soilla elää jo nyt arvokkaita suolajeja, kuten voimakkaasti harvinaistuneita pohjansirkkuja.

–Ennallistamisen myötä myös riekko voisi palata Syväjoensalol-

le, toivoo Luonnonperintösäätiön suojeluasiantuntija **Ari-Pekka Auvinen** tiedotteessa.

Ennallistamisesta vastasi Hiilipörssin ja Luonnonperintösäätiön suunnitelmien pohjalta Turve- ja Maansiirto Hartikainen Oy:n kairavinkonekuljettaja **Auvo Varis**.

Kiitos!

ari-pekka.auvinen@luonnonperintosaatio.fi